

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων
Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την πρόταση νόμου
«Ο περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την
Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας
(Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»**

Παρόντες:

Ειρήνη Χαραλαμπίδου, πρόεδρος

Μάριος Μαυρίδης

Γιώργος Κουκουμάς

Παύλος Μυλωνάς

Ρίτα Θεοδώρου Σούπερμαν

Αλεξάνδρα Ατταλίδου

Φωτεινή Τσιρίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν την 1^η Νοεμβρίου και στις 6 Δεκεμβρίου 2021, καθώς και στις 7 Φεβρουαρίου 2022. Στο πλαίσιο των συνεδριών της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Τμήματος Φυλακών του ίδιου υπουργείου, του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, της Αστυνομίας Κύπρου και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου. Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμου, ώστε να ενισχυθούν τα δικαιώματα και η

προστασία των θυμάτων και να καταστεί πιο αποτελεσματική η εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας.

Ειδικότερα με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιδιώκεται:

1. η διεύρυνση του ορισμού του όρου «θύμα», ώστε, σε περίπτωση που ένεκα βλάβης που προκλήθηκε στο θύμα από την αξιόποινη πράξη το τελευταίο καθίσταται ανίκανο να ασκήσει την κρίση και τη βούλησή του, τα δικαιώματα του θύματος να ασκούνται από μέλη της οικογένειάς του για όσο χρόνο διαρκεί η ανικανότητά του,
2. η επέκταση της υποχρέωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για κατάλληλη εκπαίδευση λειτουργών τους όσον αφορά τη μεταχείριση και τις ιδιαίτερες ανάγκες των θυμάτων και σε πρόσωπα εκτός της δημόσιας υπηρεσίας τα οποία εκ της θέσεώς τους ή της επαγγελματικής τους ιδιότητας εμπλέκονται ή έρχονται σε επαφή με θύματα,
3. η βελτίωση της ρύθμισης του βασικού νόμου που διασφαλίζει το δικαίωμα του θύματος να λαμβάνει ενημέρωση σχετικά με την υπόθεσή του και ειδικότερα η ενίσχυση τόσο του δικαιώματος του θύματος να ενημερώνεται για την αποφυλάκιση ή την απόδραση προφυλακισθέντος, κατηγορούμενου ή καταδικασθέντος για αδίκημα που αφορά το θύμα όσο και του δικαιώματός του να μην ενημερώνεται, εάν δεν επιθυμεί τέτοια ενημέρωση, και
4. η θέσπιση υποχρέωσης για εκπόνηση από κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία κώδικα συμπεριφοράς για την καλύτερη εφαρμογή του νόμου στον τομέα της αρμοδιότητάς της.

Εισάγοντας την πρόταση νόμου, η εισηγήτρια ανέφερε ότι η ανάγκη για ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας διεφάνη κατά την εξέταση από την επιτροπή συναφούς αυτεπάγγελτου θέματος με τίτλο «Τα δικαιώματα των θυμάτων». Όπως σημείωσε, στο πλαίσιο της συζήτησης του θέματος αυτού διαπιστώθηκαν κενά στην υπό τροποποίηση

βασική νομοθεσία και εξετάστηκαν εισηγήσεις προς βελτίωση του εν λόγω νομοθετικού πλαισίου.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ανέφερε ότι η βασική νομοθεσία είναι εναρμονιστική και υιοθετεί τα ελάχιστα πρότυπα για την προστασία θυμάτων εγκληματικότητας ως αυτά καθορίζονται στη σχετική ενωσιακή νομοθεσία. Περαιτέρω εισηγήθηκε όπως:

1. προστεθεί στον προτεινόμενο ορισμό του όρου «θύμα» πρόνοια σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση ανικανότητας του θύματος να ασκήσει την κρίση και τη βούλησή του, η εν λόγω ανικανότητα απαιτείται να πιστοποιείται από τον θεράποντα ιατρό του,
2. εισαχθεί στο κείμενο της προτεινόμενης νομοθεσίας πρόνοια που να διασφαλίζει το δικαίωμα του θύματος να ενημερώνεται σε περίπτωση μη άσκησης ποινικής δίωξης και
3. μετονομασθεί ο «κώδικας συμπεριφοράς για την καλύτερη εφαρμογή του νόμου» σε «κώδικα πρακτικής για τα θύματα εγκληματικότητας» και προσδοθεί σε αυτόν ισχύ δευτερογενούς νομοθεσίας, ώστε να δεσμεύει όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας συμφώνησε με την πρόταση νόμου, ωστόσο εξέφρασε επιφυλάξεις αναφορικά με την προτεινόμενη διεύρυνση του ορισμού του όρου «θύμα», ώστε να περιλαμβάνει και τα μέλη της οικογένειας του θύματος, σε περίπτωση ανικανότητας του ιδίου να ασκήσει την κρίση και τη βούλησή του. Συναφώς, επισήμανε ακόμη ένα κενό στη βασική νομοθεσία, ήτοι την απουσία από αυτή διάταξης που να ορίζει αρμόδια αρχή υπεύθυνη για την τήρηση των προνοιών της εν λόγω νομοθεσίας.

Οι εκπρόσωποι της Αστυνομίας Κύπρου εισηγήθηκαν την προσθήκη επιφύλαξης σε σχετική πρόνοια της πρότασης νόμου που να προβλέπει την υποχρέωση του Τμήματος Φυλακών να ενημερώνει αμέσως την αστυνομία για επικείμενη αποφυλάκιση ή απόδραση του θύτη, ώστε να ακολουθεί η ενημέρωση του θύματος χωρίς καθυστέρηση.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου ανέφερε, σε σχέση με την προτεινόμενη πιστοποίηση της ανικανότητας του θύματος να ασκήσει την κρίση και τη βούλησή του από θεράποντα ιατρό, ότι κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστεί στο κείμενο της πρότασης νόμου ότι η εν λόγω πιστοποίηση θα γίνεται αποκλειστικά για σκοπούς της υπό συζήτηση νομοθεσίας, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν καταχρήσεις. Περαιτέρω, εισηγήθηκε όπως καθοριστεί ρητά στις διατάξεις της νομοθεσίας ποιος θα είναι ο συντάκτης του κώδικα συμπεριφοράς, η νομική του φύση, καθώς και οι συνέπειες παράβασής του. Τέλος, εισηγήθηκε τη θέσπιση υποχρέωσης κατάθεσης στη Βουλή των Αντιπροσώπων ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων εκ μέρους του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως αναφορικά με την εφαρμογή της υπό τροποποίηση νομοθεσίας.

Η εκπρόσωπος του Τμήματος Φυλακών συμφώνησε με την πρόταση νόμου, επισημαίνοντας ότι ήδη στην πράξη το τμήμα ενημερώνει την αστυνομία για τις ημερομηνίες αποφυλάκισης καταδίκων.

Στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου μέλη της επιτροπής τόνισαν τη σημασία της ενημέρωσης του θύματος για την αποφυλάκιση του θύτη και εισηγήθηκαν τη διαμόρφωση της σχετικής πρόνοιας της πρότασης νόμου, ώστε το δικαίωμα του θύματος να μη λαμβάνει πληροφόρηση για την αποφυλάκιση του θύτη να απαιτείται να ασκείται γραπτώς.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, αφού έλαβε υπόψη όσα τέθηκαν ενώπιόν της, διαμόρφωσε το κείμενο της πρότασης νόμου, ώστε:

1. να αποσαφηνιστούν ορισμένες πρόνοιές του,
2. το δικαίωμα του θύματος να μην τυγχάνει ενημέρωσης για την αποφυλάκιση ή απόδραση του θύτη να ασκείται γραπτώς και
3. το Τμήμα Φυλακών να έχει υποχρέωση να ενημερώνει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση την αστυνομία για την αποφυλάκιση ή απόδραση του θύτη.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατά πλειοψηφία της προέδρου και του μέλους της βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, των μελών της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού και του μέλους της βουλευτριάς του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του διαμορφωμένου ως ανωτέρω κειμένου της πρότασης νόμου σε νόμο.

Το μέλος της βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών της προτάσεως νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

8 Μαρτίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.02.062.170-2021

ΝΠ/ΣΓ/ΣΓΘ/ΘΧ